

Кожен з нас знає, що є спілкування і неспілкування «Не можу дійти з ним згоди», — говоримо ми. Або навпаки: «Оце так поспілкувалися!»

Одним з найтяжчих покарань у стародавній Греції був остракізм, який передбачав, крім позбавлення громадянських прав, ще й заборону спілкування з винним. Дефіцит спілкування, дружніх стосунків викликає труднощі і навіть напруженість, конфлікти між людьми, а часто й захворювання.

Часто у взаєминах, спілкуванні з людьми ми пізнаємо себе. Але чи існують якісь індивідуальні властивості людини, важливі для її позиції у спілкуванні і для самого спілкування? Психологічна наука говорить про особливості темпераменту й характеру, основні норми ділових та особистих стосунків, що дає змогу зберігати стабільні особистісні контакти, підняти на вищий рівень ефективність і культуру ділових взаємин.

У сучасній психології є напрям, який називається інтеракціонізм — взаємодія. Суть його полягає в тому, що всі соціально-психологічні дії та явища можна безпосередньо або опосередковано звести до взаємодії людей, перетину їх впливів один на одного. На прикладі байки «Лебідь, Щука і Рак» можна простежити, до чого призводить неефективна стратегія міжособистісної взаємодії та розуміння.

Зіставляючи класифікації рівнів спілкування, можна звести їх до трьох основних «ліній спілкування»:

- Маніпулювання (від грубого до розумного).
- Конкуренція, змагання, суперництво (від жорстокого «Людина людині вовк» до конструктивних форм).
- Співпраця (від безкорисливої уваги й сердечності до глибоких, на все життя, взаємин: дружби, любові, соратництва).

У світі людських взаємин стосунки, як правило, розвиваються не лише за однією з цих ліній, а реалізуються у взаємодії. Так, у сім'ї є управління дітьми і спроби дорослих керувати одне одним, є суперництво між братами й сестрами, між дорослими (за домінування).

У школі можна командувати колективом, учнями, стимулюючи боротьбу за першість, і співпрацювати, чого так не вистачає нам. Недарма з'явилася педагогіка співпраці.

Спілкування часто вважають діалогом або обміном інформацією. У процесі спілкування люди реалізують свою людяність, індивідуальність і неповторність.

Широке філософське розуміння спілкування дає змогу висунути формулювання: спілкування є і основою, і змістом виховання.

Спілкуючись з учителем, батьками, психологом, учень засвоює вміння жити

серед людей, розуміти інших. Чим сильніший дух гуманного педагогічного спілкування, тим менше конфліктів виникає з вихованцями, тим легше їх розв'язати.

Позитивне, емоційне забарвлення міжособистісних взаємин, яке викликає симпатію, почуття наближеності до іншої людини називається аттракцією.

Основні психологічні прийоми формування аттракції

1. «Дзеркало ставлення» — добра посмішка, сигнал «я — ваш друг».
2. «Ім'я»:
 - звернення до людини на ім'я;
 - увага до особи;
 - утвердження людини як особистості.
3. «Золоті слова»:
 - комплімент;
 - ефект навіювання;
 - «терплячий слухач»;
 - терпляче та уважне вислуховування співрозмовника.

Рекомендації з педагогічного спілкування

1. Пам'ятайте: кожен співрозмовник — особистість!
2. Організуйте спілкування не «від себе», а «від них».
3. Не організуйте спілкування «по вертикалі».
4. Формуйте діалоги з урахуванням особистості. Не переводьте їх на читання моралі.
5. Поважайте прагнення особистості самостійності та поважайте її погляди.

Увага! Стежте за:

- своїми думками-вони стають словами;
- своїми словами, вони стають вчинками;
- своїми вчинками, вони стають характером;
- своїм характером, тому що він визначає вашу долю.

Вісім правил Дейла Карнегі, які принесуть вам душевний спокій і щастя

1. Поводьтеся життєрадісно, і ви почуватиметесь життєрадісним.
2. Ніколи не намагайтеся помститися вашим ворогам, тому що цим визавдаєте собі більшої шкоди, ніж їм.
3. Замість того, щоб хвилюватися через чийсь невдячність, не сподівайтесь на вдячність. Пам'ятайте, що єдиний спосіб знайти щастя — не чекати вдячності, а творити добро заради власної радості.
4. Вдячність — така риса характеру, яку слід виховувати, тому, якщо хочемо, щоб наші діти були вдячними, необхідно вчити їх цього.
5. Ведіть рахунок своїх успіхів, а не своїх неприємностей. Ставте перед собою дві мети-здійснення того, чого ви прагнули та уміння радіти досягнутому.
6. Не уподібнюйтесь до когось. Знайдіть себе і залишайтеся собою, Адже уподібнення — самогубство.
7. Коли доля дає вам лимон, намагайтеся зробити з нього лимонад. Найважливіше в житті полягає в тому, щоб максимально використовувати свої успіхи. Справді важливим є уміння скористатися втратами. Це потребує розумових зусиль, у цьому й полягає різниця між розумною та нерозумною людиною.
8. Забувайте про свої неприємності, намагайтеся дати трохи щастя іншим. Якщо ви робите добро для інших, ви, насамперед, допомагаєте собі.

Спеціальний дошкільний навчальний заклад
(ясла – садок) № 146 «Вербичка»
Запорізької міської ради
Запорізької області

ПОРАДИ ПСИХОЛОГА

Психологічна валіза для педагогів – закономірності спілкування

Психолог СДНЗ № 146
Соляник Лілія Сергіївна

